

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАСВА
" 26 " 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПОЛЯ

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

Робоча програма навчальної дисципліни «Вербалізація концептуального поля». Одеса: ОНУ, 2022. 15 с.

Розробник:

Колегасва І.М., доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лексикології і стилістики англійської мови

Протокол № 1 від "01" 09 2022 р.

Завідувач кафедри _____

(Ірина КОЛЕГАСВА)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» _____ (Олена КАРПЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» _____ (Наталя ГОЛУБЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська» _____ (Людмила ГРИНЬКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» _____ (Маріанна КНЯЗЯН)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 2 від 1.09 2022 р.

Голова НМК _____

(Тетяна ТЕЛЕЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(Ірина КОЛЕГАСВА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(Ірина КОЛЕГАСВА)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
<p>Загальна кількість: кредитів – 3/3</p> <p>годин – 90/90</p> <p>змістових модулів – 1/1</p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність 035 Філологія</p> <p>Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька</p> <p>Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)</p>	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		1	1
		<i>Лекції</i>	
		16 год	8 год
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год	4 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год	78 год
		Форма підсумкового контролю:	
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у поглибленні теоретичної бази знань здобувачів освіти за рахунок умінь та навичок, які включають оволодіння навичками наукового когнітивного аналізу вербалізованих концептів різних типів, розуміння принципів побудови концептуальних полів.

Завдання формуються, виходячи із загальної мети курсу, і зводяться до формування мовленнєвих навичок і умінь та засвоєння лінгвістичних і соціокультурних знань, що досягається шляхом вивчення напрямів лінгвокогнітивістики як наукової дисципліни, етапів когнітивного аналізу, інвентарю мовних і мовленнєвих засобів вербалізації понятійної та образної номенклатури англomовних конститuentів концептуального поля як феномену лінгвокультури етносу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

б) загальних (ЗК):

ЗК03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

в) спеціальних (СК):

СК01. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах;

СК03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 07. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР 09. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати** про науковий когнітивний аналіз вербалізованих концептів різних типів та принципи побудови концептуальних полів.

Спираючись на отримані навички користування лінгвістичним матеріалом і з опорою на аналітичні та синтетичні методи наукового мислення здобувач вищої освіти повинен **вміти** проводити власні дослідження на належному рівні, вільно орієнтуватися в різних напрямках лінгвістики як сучасних, так і минулих років, що надаватиме йому можливість здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Theoretical premises of conceptual analysis

- Тема 1.** Basic knowledge of conceptual analysis. General notes on the phenomenon of concept. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis.
- Тема 2.** Linguistic levels as a structure of linguistic units of different format. The smallest and the largest units which create the field.
- Тема 3.** Reasons why a phoneme cannot be the tiniest unit to be analyzed. Basics of further subdivision of linguistic material.
- Тема 4.** Semes as the tiniest units to be analyzed. Semes and definitional features as the representatives of mental and verbal layers of the field.
- Тема 5.** Principles of operation with the tiniest units of the field. Semantic clusters and the principles of their forming into network.
- Тема 6.** Hierarchy of semes, sememes and lexemes that constitute the field. Principles of subordination among these constituents of a verbal field and their reflection in cognitive aspect.
- Тема 7.** Phraseological units as the largest constituent of the field. Idiomatic layer of the conceptual field.
- Тема 8.** The linguocultural colouring of the field. Geographical, historical, economical and ideological influence upon the field formation.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього о	у тому числі				Усього	у тому числі			
Л		п/с	лаб	ср	л		п/с	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Theoretical premises of conceptual analysis										
Тема 1. Basic knowledge of conceptual analysis. General notes on the phenomenon of concept. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis.	13	2	2		10	11	2			10
Тема 2. Linguistic levels as a structure of linguistic units of different format. The smallest and	13	2			10	11				10

the largest units which create the field.									
Тема 3. Reasons why a phoneme cannot be the tiniest unit to be analyzed. Basics of further subdivision of linguistic material.	11	2	2		8	12	2	2	10
Тема 4. Semes as the tiniest units to be analyzed. Semes and definitinal features as the representatives of mental and verbal layers of the field.	11	2			8	14			12
Тема 5. Principles of operation with the tiniest units of the field. Semantic clusters and the principles of their forming into network.	12	2	2		8	13	2		12
Тема 6. Hierarchy of semes, sememes and lexemes that constitute the field. Principles of subordination among these constituents of a verbal field and their reflection in cognitive aspect.	12	2	2		8	13			12
Тема 7. Phraseological units as the largest constituent of the field. Idiomatic layer of the conceptual field.	8	2	2		4	7	2		6
Тема 8. The linguocultural colouring of the field. Geographical,	8	2	2		4	7			6

historical, economical and ideological influence upon the field formation.										
Підсумкове заняття	2		2			2		2		
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14		60	90	8	4		78

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Basic knowledge of conceptual analysis. General notes on the phenomenon of concept. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis. Тема 2. Linguistic levels as a structure of linguistic units of different format. The smallest and the largest units which create the field.	2	
2	Тема 3. Reasons why a phoneme cannot be the tiniest unit to be analyzed. Basics of further subdivision of linguistic material. Тема 4. Semes as the tiniest units to be analyzed. Semes and definitinal features as the representatives of mental and verbal layers of the field.	2	2
3	Тема 5. Principles of operation with the tiniest units of the field. Semantic clusters and the principles of their forming into network.	2	
4	Тема 6. Hierarchy of semes, sememes and lexemes that constitute the field. Principles of subordination among these constituents of a verbal field and their reflection in cognitive aspect.	2	
5	Тема 7. Phraseological units as the largest constituent of the field. Idiomatic layer of the conceptual field.	2	
6	Тема 8. The linguocultural colouring of the field.	2	

	Geographical, historical, economical and ideological influence upon the field formation.		
7	Підсумкове заняття	2	2
Усього		14	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Basic knowledge of conceptual analysis. General notes on the phenomenon of concept. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis. / Підготовка доповіді на тему “Concept as a cultural and verbal phenomenon” (Доповідь)	5	5
2	Тема 1. Basic knowledge of conceptual analysis. General notes on the phenomenon of concept. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis. / Написання конспекту на тему “Phraseological units as bunches of image presentation of a human culture” (Конспект)	5	5
3	Тема 2. Linguistic levels as a structure of linguistic units of different format. The smallest and the largest units which create the field. / Складання списку власних прикладів на тему “Characterization of dictionary as a way of presenting verbal and cultural information”.	5	5
4	Тема 2. Linguistic levels as a structure of linguistic units of different format. The smallest and the largest units which create the field. / Написання реферату на тему “Examples of idioms and phraseological units of a definite thematic field” (Реферат)	5	5
5	Тема 3. Reasons why a phoneme cannot be the tiniest unit to be analyzed. Basics of further subdivision of linguistic material. / Написання реферату на тему “Different dictionaries as samples of different approaches of verbal units”. (Реферат)	4	5
6	Тема 3. Reasons why a phoneme cannot be the tiniest	4	5

	unit to be analyzed. Basics of further subdivision of linguistic material. / Написання реферату на тему "Examples of a semantic presentation (level of sememes) of a definite thematic field" (Реферат)		
7	Тема 4. Semes as the tiniest units to be analyzed. Semes and definitival features as the representatives of mental and verbal layers of the field. / Написання конспекту на тему "Classification of linguistic information in dictionary items of different types" (Конспект)	4	6
8	Тема 4. Semes as the tiniest units to be analyzed. Semes and definitival features as the representatives of mental and verbal layers of the field. / Написання конспекту на тему "Examples of a semantic realization (level of sememes) of a definite thematic field" (Конспект)	4	6
9	Тема 5. Principles of operation with the tiniest units of the field. Semantic clusters and the principles of their forming into network. / Написання конспекту на тему "Frequency zones of a dictionary units. Their informative potential" (Конспект)	4	6
10	Тема 5. Principles of operation with the tiniest units of the field. Semantic clusters and the principles of their forming into network. / Підготовка доповіді на тему "General qualification of the chosen concept field devices" (Доповідь)	4	6
11	Тема 6. Hierarchy of semes, sememes and lexemes that constitute the field. Principles of subordination among these constituents of a verbal field and their reflection in cognitive aspect. / Написання конспекту на тему "Different formats of linguistic units as components of dictionary and semantic field" (Конспект)	4	6
12	Тема 6. Hierarchy of semes, sememes and lexemes that constitute the field. Principles of subordination among these constituents of a verbal field and their reflection in cognitive aspect. / Підготовка доповіді на тему "Verbalization of the chosen conceptual field" (Доповідь)	4	6
13	Тема 7. Phraseological units as the largest constituent of the field. Idiomatic layer of the conceptual field. / Написання конспекту на тему "Idiomatic layer of linguistic system" (Конспект)	4	6
14	Тема 8. The linguocultural colouring of the field.	4	6

	Geographical, historical, economical and ideological influence upon the field formation. / Написання реферату на тему “Linguacultural coloring of a field. Visualizing of such semantic information in students pictorial dictionaries” (Реферат).		
Всього		60	78

9. Методи навчання

Словесні: лекція, пояснення, бесіда.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень.

Практичні: підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Очна форма

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей під час практичних занять, усних доповідей, конспектів, рефератів.

Заочна форма

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей під час практичних занять, доповідей, конспектів, рефератів.

Критерії оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти правильно, повно, системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому цінні творчі ідеї.
85–89	B	зараховано	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C		Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо

			проблеми, яка розглядається.
70–74	D	зараховано	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E		Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

11. Питання для поточного контролю

1. Concept as a mental phenomenon.
2. Concept as a verbal phenomenon.
3. Language hierarchy and the levels of linguistic analysis.
4. Qualify the relations of the units of different levels among themselves.
5. What is the smallest unit which participates in creation of the field?
6. What is the largest unit which participates in creation of the field?
7. What other linguistic units participates in creation of the field?
8. Can we speak of synonymity between the units of different levels?
9. Can the smallest linguistic unit – a phoneme – be regarded the tiniest unit to be analyzed in the field structure? If yes, why? If no, why?
10. Basics of further subdivision of linguistic material.
11. Qualify seme as a language unit. Is it a bilateral or monolateral unit?
12. How is a seme verbalized? Speak about definitional components as verbalizers of one and the same seme in different dictionaries.
13. How many levels of linguistic analysis can be singled out?
14. Speak of phono-graphical level.
15. Speak of morphemic level.
16. Speak of lexical level.
17. Speak of syntactic level.
18. Speak of textual level.

19. Qualify semantic field as a network of numerous linguistic units.
20. What is the mechanism of idiomatic unit in the field formation?
21. What is the function of pictorial component in a dictionary item?
22. Differentiate the terms seme, sememe, lexeme. How do the corresponding phenomena function in the process of verbalization of conceptual field?
23. Speak about the linguocultural colouring of the field. Of how many components does it consist?
24. Are the linguocultural colouring components of the field equal in their influence upon the field?
25. Speak about the geographical factor influencing upon the English language image of the world.
26. Speak about the historical factor influencing upon the English language image of the world.
27. Speak about the climate factor influencing upon the English language image of the world.
28. Speak about the ethical and moral factors influencing upon the English language image of the world.
29. What do you know about the artistic concept of a belles-letters text?
30. Do you agree that the artistic text concept depends upon its genre (science fiction, psychological, detective)?

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю здобувач може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль								Загальна оцінка
Змістовий модуль №1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
100	100	100	100	100	100	100	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Вербалізація концептуального поля».
2. Силабус навчальної дисципліни «Вербалізація концептуального поля».

14. Рекомендована література Основна

1. Загнітко А.П. Теорії сучасних лінгвістичних вчень. Вінниця: ТВОРИ, 2019. 528 с.
2. Колегаєва І. М. Вербалізація емотивної невербалістики в англійських словниках і текстах. *Вісник КНЛУ*. 2012. Т. 15. № 2. С. 55–72.
3. Колегаєва І.М. Конструювання номінативного поля концепту: етапи та одиниці. *Записки з романо-германської філології*. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова: ф-т романо-германської філології. 2018. Вип. 1 (40). С. 121–127.
4. Колегаєва І.М. Вербалізований концепт як об'єкт наукового опису. *Одеська лінгвістична школа: кола реконструкцій: колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т.Ю.* Одеса: ПолиПринт, 2020. С. 38-44.
5. Колегаєва І.М., Строченко Л.В. Назви комунікативних дій в історичній перспективі: про що розкажуть словники. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Випуск 2 (45). С. 36-42. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2020.2\(45\).218212](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2020.2(45).218212)

Додаткова

1. Гармаш О.Л. Англomовні морфологізовані концепти: фрактальна параметризація: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015. 438 с.
2. Загнітко А.П. Мовний простір граматики. Вінниця: Нілан-Лтд, 2018. 448с.
3. Колегаєва І.М. Що нам показує картина світу: людський чинник ономаціологічних процесів. *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2014. Том 164. С. 8–11.
4. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
5. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Монографічне видання. Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
6. Смаглий В.М. Дослідження периферійної зони номінативного концепту word. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 6. С. 197–202. DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2019-6-34>
7. Barsalou L. Grounding Knowledge in the Brain's Model Systems. *Book of Abstracts: The third conference of the Scandinavian Association for Language and Cognition*. SALK III. Copenhagen: Univ. of Copenhagen, 2011. P. 3–13.
8. Evans V. Cognitive linguistics. *WIREs Science*, 2012. DOI: 10.1002/wsc.1163

15. Електронні інформаційні ресурси

Наукова бібліотека ОНУ:
загальний електронний каталог НБ ОНУ: <http://lib.onu.edu.ua/elektronnyj-katalog/>